האוניברסיטה העברית בירושלים
THE HEBREW UNIVERSITY OF JERUSALEM

סילבוס

מערכות תקון בישראל טיפול ושיקום עבריינים - 61770

תאריך עדכון אחרון 03-08-2016

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס:קרימינולוגיה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר:סמסטר קיץ

שפת ההוראה:עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז):ד"ר רותם אפודי

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: rotemefodi@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס:ימי שישי 11:00-12:00

מורי הקורס:
ד"ר רותם אפודי

תאור כללי של הקורס:
קורס זה סוקר את מערכות התקון השונות בישראל ובעולם, ואת דרכי ההתמודדות בטיפול ושיקום

עבריינים ופורעי חוק.
במסגרת הקורס, נעמוד על דילמות שונות המתעוררות מעצם הטיפול בעבריינים, נבחן את תועלות השיקום אל מול תועלות הענישה, ונכיר ממצאי מחקרים עדכניים העוסקים במועדות של עבריינים, בסיכויי השיקום ובפיקוח אחר צעדיהם.
הקורס יתמקד בעיקר בדרכי טיפול ושיקום של אסירים בבתי הכלא, בפיקוח ובטיפול של אסירים משוחררים, בשיקום עבריינים באמצעות תעסוקה, טיפול ומעקב אחר עברייני מין, שיקום בני נוער וצעירים, וטיפול במכורים לסמים.

<u>מטרות הקורס:</u>
הקורס נועד להכיר ולהבין את פעילותן של מערכות התקון (correction) בישראל, את דרכי הטיפול בפורעי חוק ואת אופי הפיקוח המוטל עליהם. כמו-כן, נלמד את הרקע להקמתם של השירותים הללו, את מהלך התפתחותם, ואת תוכניות ההתערבות הייחודיות הקיימות, תוך בדיקת היתכנות הצלחת הטיפול. לבסוף, ננסה ללמוד מהן המגמות לעתיד בתחום טיפול ושיקום עבריינים, בעיקר לנוכח התמורות החברתיות.

<u>תוצרי למידה</u>
<u>בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:</u>
** להכיר את מגוון מערכות הכליאה, הטיפול והשיקום הקיימות בארץ, את התהוותן ואת הצורך בקיומן.*
** להבין מהם הצרכים השיקומיים הדיפרנציאליים של עבריינים שונים*
לעמוד על טיבן של דילמות מוסריות העוסקות בענישה ובשיקום
להעריך באופן ביקורתי הישגי שיקום ומניעת מועדות במונחים כלכליים, חברתיים ומוסריים
להכיר את התשתית ההיסטורית והאידיאולוגית להתפתחות שירותי התקון לאורך השנים, ואת המגמות העדכניות בכליאה ובשיקום עבריינים.

<u>דרישות נוכחות (%):</u>
לא תתאפשר היעדרות מעבר למותר על פי כללי האוניברסיטה

<u>שיטת ההוראה בקורס:</u>הרצאות, דיונים ותרגילים קבוצתיים

<u>רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:</u>
במהלך הקורס ילמדו מאפייניהם הייחודיים של שירותי התקון השונים :
חלופות כליאה בישראל
מערכת הכליאה והטיפול בתוך בתי הכלא
הערכת הצלחה מה עובד בשיקום עבריינים ?
שיקום אסירים משוחררים
טיפול במכורים לסמים ולאלכוהול
תעסוקה ככלי שיקומי
טיפול בעברייני מין

שיקום ושילוב בני נוער

ההיכרות עם המערכות השונות תיעשה תוך התייחסות לדפוסי העבריינות השונים ולאופי הטיפול המותאם. כל זאת, בהתייחס לעבריינות בישראל בראיה חברתית, לגורמי העבריינות, ולמערכת אכיפת החוק והחקיקה.

<u>חומר חובה לקריאה:</u>
הערכת הצלחה מה עובד בשיקום עבריינים ?

Andrews, D. A., Bonta, J., & Wormith, J. S. (2011). The risk-need-responsivity (RNR) model does adding the good lives model contribute to effective crime prevention?. Criminal Justice and Behavior, 38(7), 735-755.
Bonta, J., & Andrews, D. (2010). Viewing offender assessment and rehabilitation through the lens of the risk-needs-responsivity model. Offender supervision: New directions in theory. Research and practice, 19-40.
Bonta, J., & Andrews, D. A. (2007). Risk-need-responsivity model for offender assessment and rehabilitation. Rehabilitation, 6, 1-22.
Gendreau, P. (1996). Offender rehabilitation what we know and what needs to be done. Criminal Justice and Behavior, 23(1), 144-161.
MacKenzie, D. L. (2000). Evidence-based corrections: Identifying what works. Crime & Delinquency, 46(4), 457-471.
Ogloff, J. R. (2002). Offender rehabilitation: From nothing works to what next? Australian Psychologist, 37(3), 245-252.
Raynor, P., Robinson, G., & Campling, J. (2005). Rehabilitation, crime and justice (p. 21). Basingstoke, UK: Palgrave Macmillan.

טיפול ושיקום אסירים בבתי כלא

Cullen, F. T. (2007). Make rehabilitation corrections' guiding paradigm. Criminology & Public Policy, 6(4), 717-727.
Cullen, F.T., Jonson, C.L. & Nagin, D.S. (2011). Prisons do not reduce recidivism: The high cost of ignoring science. The Prison Journal, 19, 1-18.
Cullen, F. T. (2013). Rehabilitation: Beyond nothing works. Crime and Justice, 42(1), 299-376.
Cullen, F. T., & Gendreau, P. (2000). Assessing correctional rehabilitation: Policy, practice, and prospects. Criminal justice, 3(109-175).
Gideon, L., Shoham, E. & Weisburd, D.L. (2010). Changing prison into a therapeutic milieu: Evidence from the Israeli national rehabilitation center for prisoners. The Prison Journal. 90, 179-202.
Martinson, R. (1974). What works? Questions and answers about prison reform. The public interest, 35(2), 22-54.
- Tripodi, S.J., Bledsoe, S.E., Kim, J.S. & Bender, K. (2011). Effects of correctional

based programs for female inmates: A systematic review. Research on Social Work Practice, 21, 15-31.
וייסבורד, ד', שהם, א', אריאל, ב', מנספייזר, מ', וגדעון, ל' (2005). מחקר מעקב בקרב אסירים משוחררים בוגרי מרכז השחרור הארצי בכלא השרון בין השנים 1997 – 1994. הרשות הלאומית למלחמה בסמים.
חסייסי, ב', וייסבורד, ד', שהם, א', חביב, נ', אביב, ג', אלישע, א' וזמיר, ר' (2014). הערכת תכניות השכלה : מחקר הערכת תכניות תקון בשב"ס. שירות בתי הסוהר, האוניברסיטה העברית בירושלים והמכללה האקדמית אשקלון.
חסייסי, ב', וייסבורד, ד', שהם, א', חביב, נ', זליג, ע', אלישע, א' וזמיר, ר' (2015). הערכת תכנית "בית התקווה" לשיקום עברייני אלימות במשפחה : מחקר הערכת תכניות תקון בשב"ס. שירות בתי הסוהר, האוניברסיטה העברית בירושלים והמכללה האקדמית אשקלון.

טיפול במכורים לסמים

Bahr, S. J., Masters, A. L., & Taylor, B. M. (2012). What works in substance abuse treatment programs for offenders? The Prison Journal, 92(2) 1-20.
De-Leon, G. (1984). "Program Based Evaluation Research In Therapeutic Communities". In: Tims, F.M., and Ludford, J.P. (eds.) Drug Abuse Treatment Evaluation: Strategies Program and Prospect. Rockville, MD.
De-Leon, G. (1995). Therapeutic communities for addictions: A theoretical framework. International Journal of the Addictions, 30(12), 1603-1645.
- Mitchell, O., MacKenzie, D., & Wilson, D. (2012). The effectiveness of incarceration based drug treatment on criminal behavior: A systematic review. Campbell systematic reviews, 8(18).
Patterson, S., Lennings, C.J. & Davey, J. (2000). Methadone Clients, Crime, and Substance Use. International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology, 44, 667-680.
Ronel, N. (2000). From self-help to professional care: An enhanced application of the 12-step program. The Journal of Applied Behavioral Science, 36, 108-122.

לויט, ש' (1999). הקשר בין משתני רקע וטיפול לבין התמדה והינזרות מסמי רחוב במרכז מתדון ירושלים. (עבודה לשם קבלת תואר מוסמך, האוניברסיטה העברית בירושלים, 1999).
סלע, א' (2002). קהילות טיפוליות בישראל: הלכה ומעשה. בתוך : בתוך מ' חובב (עורך), טיפול ושיקום של נפגעי סמים בישראל (עמ' 185-216). תל אביב: צ'ריקובר.

שיקום ותעסוקה

Bushway, S. D., & Apel, R. (2012). A signaling perspective on employment based reentry programming. Criminology & public policy, 11(1), 21-50.

ביאלר, ג' ופלד, ר (2011). פיקוח ותעסוקה – תרומתם של הפיקוח והתעסוקה לשיקומם של אסירים משוחררים בישראל. צוהר לבית הסוהר, 14, 130-113.
דוידסקו, ע' וולק, ד'. (2011). תעסוקת אסירים ככלי שיקומי. יחידת המחקר של שירות בתי-הסוהר.
וייסבורד, ד', חסייסי, ב', שהם, א', אביב, ג', אלישע, א' וחביב, נ' (2014). הערכת תכנית השיקום הקבוצתי : מחקר הערכת תכניות תקון בשב"ס. שירות בתי הסוהר, האוניברסיטה העברית בירושלים

והמכללה האקדמית אשקלון.

שיקום אסירים משוחררים
Petersilia, J. (2004). What works in prisoner reentry - Reviewing and questioning the evidence. Fed. Probation, 68, 4.

Shoham, E. & Timor, U. (2006). Rehabilitation of released prisoners in the kibbutz: From isolation to segregation. Journal of Offender Rehabilitation, 44, 1-22.

אמיר, מ' ודרובני, ש' (1993). ההוסטלים של הרשות לשיקום אסירים כאמצעי לשיקום אסירים משוחררים. ירושלים: הרשות לשיקום האסיר.
אמיר, מ' הורוביץ, מ' ושגיב, ב' (2005). שיקום האסיר המשוחרר בקהילה. ירושלים : המכון לקרימינולוגיה באוניברסיטה העברית והרשות לשיקום האסיר.
אפודי, ר' (2014). שחרור מוקדם של אסירים בוועדות שחרורים : היבטים של שיקום, ענישה ופיקוח. עבודה לשם קבלת תואר דוקטור. האוניברסיטה העברית בירושלים : בית הספר לעבודה סוציאלית
ברמן, א' וולק, ד' (2015). רצידיביזם של אסירים פליליים משוחררי 2008. שירות בתי הסוהר : מנהל התכנון, יחידת המחקר.
שהם, א', יהושע, ש' ואפודי, ר' (2013). מחקר הערכה תלת שלבי של מיזם הפיקוח האלקטרוני בקרב אסירים משוחררים ברישיון ברשות לשיקום האסיר. אשקלון : מכון שא"מ, המכללה האקדמית אשקלון.

עבריינים מין

Evans, D. N., & Cubellis, M. A. (2014). Coping with Stigma: How Registered Sex Offenders Manage their Public Identities. American Journal of Criminal Justice, 1-27.
Levenson, J. S., & Zgoba, K. M. (2014). Sex Offender Residence Restrictions: The Law of Unintended Consequences. In R. G. Wright (Ed.), Sex Offender Laws: Failed Policies, New Directions, (pp. 180-190). New York: Springer.
- Yates, P. M., Prescott, D., & Ward, T. (2010). Applying the good lives and self regulation models to sex offender treatment. Brandon, VT: Safer Society.

אופק , א' (2006) . תוכנית הטיפול הקבוצתי בעבריינים מין מתבגרים. ירושלים : משרד העבודה והרווחה.
אידיסיס, י' ושחורי, מ' (2009). מרכז יום לטיפול בעבריינים מין בקהילה.ירושלים : המוסד לביטוח לאומי, מנהל המחקר והתכנון והאגף לפיתוח שירותים.
בן דוד, ש' ושחורי, מ' (2008). התגובה החברתית לעבריינים מין: ענישה, פיקוח, טיפול ושיקום מונע. בתוך א' שהם (עורכת), הפיקוח על עבריינים מין בישראל, ענישה או טיפול? (עמ' 183-197). תל אביב: המכללה האקדמית אשקלון והוצאת פרלשטיין גינוסר.
לרנאו, ח' ועוז, א' (2011). למה אסור להתאהב בחוק הגנה על הציבור מפני עבריינים מין מבט ביקורתי. הפרקליט, נ"א, 205-227.
עדן, ט' ובר י' (2010). הטיפול בעבריינים מין בשירות המבחן למבוגרים. בתוך מ' שחורי, ש' בן דוד ומ' חובב (עורכים), טיפול בעבריינים מין בישראל: אתגרים בזיהוי, אפיון ובמענה טיפולי (עמ' 149-170). ירושלים: כרמל.

שיקום ושילוב נוער

Goldston, B. & Muncie, J. (2006). Rethinking youth justice: Comparative analysis, International human rights and research evidence. Youth Justice, 6, 91-106.

חובב מ', מהל ח' וגולן מ' (עורכים) (2008). מסיכון לסיכוי - התערבויות טיפוליות בנוער עובר חוק ובצעירים במצוקה. ירושלים : כרמל.
חובב, מ' ועדן, ל' (2008). שירות המבחן לנוער בישראל רקע, התפתחות השירות ומגמות לעתיד. בתוך : מ. חובב, ח. מהל ומ. גולן (עורכים), מסיכון לסיכוי: התערבויות טיפוליות בנוער עובר חוק ובצעירים במצוקה (עמ' 51-85). ירושלים: כרמל.
סלונים-נבו, ו' (1999). האם הטיפול של שרות המבחן לנוער יעיל? בתוך : מ. חובב, מ. גולן וי. ווזנר (עורכים), עוברי חוק בישראל: הערכת תוצאות טיפול (עמ' 27-46). תל אביב: צ'ריקובר.

<u>חומר לקריאה נוספת:</u>

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה0 %
השתתפות 0 %
הגשת עבודה 80 %
הגשת תרגילים 20 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

<u>מידע נוסף / הערות:</u>